

Sygn. akt III PK 148/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski (sprawozdawca)

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa J. F.
przeciwko Przedsiębiorstwu [...] o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 lipca 2015 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 7 maja 2014 r.,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Powód domagał się zasądzenia od pozwanej 5.712 zł z tytułu wynagrodzenia za pracę za część miesiąca czerwca, 14.448 zł z tytułu odszkodowania za rozwiązanie umowy o pracę niezgodnie z przepisami prawa oraz 10.080 zł z tytułu odprawy za rozwiązanie umowy o pracę z przyczyn niedotyczących pracownika wraz z odsetkami od każdej z tych kwot liczonymi od 5 lipca 2013 r.

Powód był zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. 12 kwietnia 2013 r. pozwana wypowiedział umowę o pracę z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia z powodu odwołania powoda z funkcji członka zarządu i prezesa zarządu spółki. Pismem z 31 maja 2013 r. pozwana rozwiązała z powodem umowę o pracę bez wypowiedzenia w związku z niewykonaniem przez niego obowiązku złożenia oświadczenia majątkowego wymaganego treścią art. 25c ustawy o samorządzie powiatowym. W piśmie wskazała, że umowa o pracę rozwiązuje się 31 maja 2013 r. Pismo to zostało doręczone powodowi 18 czerwca 2013 r.

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z 29 listopada 2013 r. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwoty 14.462,62 zł oraz 5.544zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 lipca 2013 r. z tytułu odszkodowania i wynagrodzenia za czerwiec 2013 r., w pozostałej części powództwo oddalił. Sąd podzielił argumentację powoda i uznał, że pozwana nie była powiatową osobą prawną. Powód argumentował, że pozwana spółka nie została powołana w drodze uchwały Rady Powiatu, nie realizuje zadań własnych powiatu i nie realizuje zadań użyteczności publicznej. Twierdził, ponadto, wskazując na przepisy ustawy o samorządzie powiatowym i publicznym transporcie zbiorowym, że powiat zadania publiczne w zakresie transportu zbiorowego wykonuje w sposób przewidziany przepisami ustawy o publicznym transporcie zbiorowym, które nakładają na powiat obowiązki organizatora publicznego transportu zbiorowego. Pozwana natomiast nie była operatorem, gdyż nie zawierała z organizatorem publicznego transportu zbiorowego umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego i jednocześnie nie była też samorządowym zakładem budżetowym. W ocenie Sądu Rejonowego wykonywanie przewozów przez pozwaną nie stanowiło wykonywania zadań powiatu, skoro ustawa przewidywała możliwość wykonywania tych zadań wyłącznie w formie samorządowego zakładu budżetowego. W związku z tym, zdaniem Sądu, pozwana nie była powiatową osobą prawną, a w konsekwencji powód nie miał obowiązku składania oświadczenia majątkowego. Sąd stwierdził, że do rozwiązania umowy o pracę doszło w dniu 18 czerwca 2013 r., a nie 31 maja 2013 r., co z kolei uzasadniało zasądzenie odszkodowania w wysokości wynagrodzenia za czas do upływu okresu wypowiedzenia. Oddalił natomiast powództwo w zakresie żądania

zasądzenia odprawy, uzasadniając, że przyczyną rozwiązania umowy o pracę było niezłożenie przez powoda oświadczenia majątkowego czyli przyczyna jak najbardziej dotycząca powoda.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego złożył zarówno powód jak i pozwana.

Powód zarzucił błędne ustalenie stanu faktycznego poprzez przyjęcie, że przyczyna rozwiązania umowy o pracę dotyczyła powoda, oraz, że rzeczywistą przyczyną rozwiązania umowy o pracę było niezłożenie przez powoda oświadczenia majątkowego. Powód wniósł o zmianę zaskarżonego w wyroku w zakresie pkt II (tj. w zakresie, w jakim Sąd Rejonowy oddalił powództwo).

Pozwana zarzuciła błędne ustalenia faktyczne polegające na nieprawidłowym przyjęciu, że pozwana nie jest powiatową osobą prawną, w konsekwencji, że powód nie był zobowiązany do złożenia oświadczenia majątkowego. Podkreśliła, że pozwana spółka jest powiatową osobą prawną skoro właścicielem wszystkich jej akcji jest Powiat K. Pozwana zakwestionowała również ocenę Sądu Rejonowego, że powód nie miał możliwości zapoznania się z oświadczeniem pracodawcy o rozwiązaniu z nim stosunku pracy wcześniej niż 18 czerwca 2013 r. Pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z 7 maja 2014 r. Sąd Okręgowy oddalił apelację powoda, uwzględniając częściowo apelację pozwanej zmienił zaskarżony wyrok i oddalił żądanie powoda zapłaty kwoty 14.462, 62 zł, w pozostałym zakresie apelację pozwanej oddalił. Sąd wskazał, że w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd pierwszej instancji popadł w sprzeczność, ponieważ najpierw stwierdził, że powiatową osobą prawną są spółki handlowe z wyłącznym udziałem powiatu, by następnie ustalić, że pozwana będąca spółką akcyjną, której jedynym akcjonariuszem jest Powiat K. nie jest powiatową osobą prawną, ponieważ powiat nie może realizować przewozów w ramach publicznego transportu zbiorowego przez spółkę akcyjną, lecz tylko w formie samorządowego zakładu budżetowego. W ocenie Sądu Okręgowego ograniczenie form prawnych realizacji przewozów do samorządowego zakładu budżetowego w art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz.U z 2011 r. Nr 5, poz.13) nie pozbawia pozwanej przymiotu powiatowej osoby prawnej. Wskazując na art. 6 ust.

1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U z 2013r., poz. 595) stwierdził, że powiat w celu wykonywania zadań może tworzyć jednostki organizacyjne, którymi mogą być spółki prawa handlowego, a wśród nich takie, które mają osobowość prawną. Odwołując się do doktryny i orzecznictwa uzasadniał, że tylko te jednostki organizacyjne mogą być kwalifikowane jako komunalne, których cały kapitał ma charakter mienia komunalnego. W konsekwencji uznania pozwanej za powiatową osobę prawną, Sąd Okręgowy stwierdził bezzasadność żądania odszkodowania.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył w całości powód. W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię, tj.:

art. 25c ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 1998 r. Nr 91, poz. 578 ze zm.);

art. 25f ust. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U z 1998 r. Nr 91, poz. 578 ze zm.);

art. 8 w zw. z art. 10 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U z 2003 r. Nr 90, poz. 844 ze zm.).

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w zakresie pkt I, II i IV i jego zmianę poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 14.462,62 zł brutto wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od 5 lipca 2013 r. tytułem odszkodowania za rozwiązanie umowy o pracę niezgodnie z przepisami prawa; kwoty 10.080 zł tytułem odprawy za rozwiązanie umowy o pracę z przyczyn niedotyczących pracownika wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od 5 lipca 2013 r., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w zakresie pkt I, II i IV i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje:

Skarga kasacyjna powoda okazała się nie mieć uzasadnionych podstaw.

W pierwszej kolejności skarżący zarzucił naruszenie art. 25c ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. Nr 91, poz. 578 ze zm. – dalej ustawa). Przepis ten stanowi, że radny, członek zarządu powiatu, sekretarz

powiatu, skarbnik powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym.

Powód był członkiem zarządu spółki akcyjnej ze 100 % kapitałem powiatu. Zdaniem skarżącego nie jest to jednak powiatowa osoba prawna, gdyż przepis ten odnosi się wyłącznie do „komunalnych” osób prawnych. Uważa również, że problem powyższy stanowi doniosłe zagadnienie prawne.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że z treści tego przepisu nie wynika by dodatkowym kryterium zaliczenia danego podmiotu do „powiatowej osoby prawnej” było prowadzenie działalności „komunalnej”. Prowadzenie gospodarki komunalnej wiąże się z wieloma problemami (zob. na ten temat M. Kulesza: Gospodarka komunalna – podstawy i mechanizmy prawne, Samorząd Terytorialny 2012 nr 7-8). Do istotnych zagadnień zaliczyć należy niewątpliwie formy działalności gospodarczej oraz jej zakres (zob. na ten temat A. Doliwa: Osobowość prawna jednostek samorządu terytorialnego, C. H. Beck, Warszawa 2012 s. 362 i nast.) Mając na uwadze treść przepisu ustawy oraz to, że spółka zatrudniająca powoda posiada osobowość prawną i 100 % kapitał powiatowy nie ulega wątpliwości kwalifikacja przyjmująca, że jest to powiatowa osoba prawna (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2014 r., I PK 206/13, LEX nr 1460631). Podnoszone w skardze argumenty dotyczące dopuszczalności utworzenia takiej spółki przez samorząd, czy to, że w innych podmiotach samorządowych nie wymaga się od członków zarządu składania oświadczeń majątkowych pozostają bez wpływu na rozstrzygnięcie sprawy. Zasadnicze znaczenie musi bowiem zawsze mieć treść językowa przepisu. Omawiany przepis stanowi zaś jedynie o powiatowej osobie prawnej. Tak więc jedynie pomocniczo można wspomnieć o dorobku doktryny i orzecznictwa w zakresie pojęciowym odnoszącym się do komunalnych osób prawnych. Należy także bardzo wyraźnie podkreślić, że konieczne jest uwzględnienie stanu prawnego rozstrzyganych problemów. I tak w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 1995 r., III CZP 6/95 (OSNC 1995 nr 5, poz. 72) chodziło o ograniczenia ustawowe w prowadzeniu działalności przez komunalne osoby prawne gminy. Jednak i w tym

orzeczeniu Sąd Najwyższy przyjął, że w razie objęcia przez gminą całego kapitału akcyjnego należałoby uznać spółkę za odrębną komunalną osobę prawną. Także w literaturze przedmiotu wyrażany jest pogląd o tym, że jako jednostki komunalne mogą być kwalifikowane jako komunalne, których cały kapitał ma charakter mienia komunalnego (T. Dybowski: Mienie komunalne, w: Samorząd terytorialny, Zagadnienia prawne i administracyjne, red. A. Piekara, Z. Niewiadomski, Warszawa 1998 s. 268 oraz C. Banasiński, M. Kulesza, D. Szafranski: Ustawa o gospodarce komunalnej. Komentarz i przepisy towarzyszące, Warszawa 1997 s. 52 i nast.). Wyrażane były także poglądy, że dla uznania za komunalną osoby prawnej wystarczające jest posiadanie w niej (np. przez powiat) większości udziałów lub akcji (zob. J. Jagoda, w: Ustawa o samorządzie powiatowym. Komentarz, red. B. Dolnicki, ABC a Wolters Kluwer business 2007 s. 67-70 tak samo A. M. Wierzbica: Ograniczenia antykorupcyjne w samorządzie terytorialnym, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2008, s. 35). Ten sporny problem w sprawie jednak nie występuje z uwagi na to, że w spółce zatrudniającej powoda 100 % akcji posiada powiat. Można więc tylko stwierdzić, że zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i doktrynie pierwszoplanowym kryterium zaliczenia spółki kapitałowej do samorządowej osoby prawnej jest udział kapitałowy jednostki samorządu terytorialnego. Założenie to koresponduje w pełni z funkcją przepisów o charakterze antykorupcyjnym. W tej sytuacji zasadnicze znaczenie dla ich interpretacji zawsze powinien mieć udział mienia samorządowego spółki, a nie jej przedmiot działalności.

Jak wynika z powyższego problemy dotyczące identyfikacji komunalnej osoby prawnej występuje w przypadku użycia w przepisie tego pojęcia lub na tle przepisów regulujących podejmowanie działalności przez samorząd terytorialny (jego jednostki organizacyjne). Natomiast w rozstrzyganej sprawie chodziło o regulacje ustawy dotyczące obowiązku złożenia oświadczenia majątkowego przez członka zarządu spółki akcyjnej. Tak więc poza przedmiotem sporu pozostaje problem dopuszczalnego zakresu prowadzenia działalności gospodarczej przez powiat.

Z przepisu art. 25c ustawy wynika jednoznacznie, że członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną, jaką jest niewątpliwie spółka akcyjna ze

100 % kapitałem powiatu niezależnie od przedmiotu prowadzonej działalności gospodarczej, jest obowiązany do złożenia oświadczenia majątkowego.

Niezłożenie tego oświadczenia powoduje zastosowanie art. 25f ustawy. Z tego powodu nie był zasadny zarzut naruszenia tegoż przepisu.

Domagając się wypłacenia odprawy pieniężnej skarżący podnosił naruszenie art. 8 w zw. z art. 10 ustawy o tzw. zwolnieniach grupowych. W uzasadnieniu podstaw kasacyjnych skarżący zapomniał widocznie o tym zarzucie, gdyż nawet o nim nie wspomniał. Należy więc tylko stwierdzić, że w żadnym razie nie można uznać, iż zwolnienie powoda nastąpiło z przyczyn nie dotyczących pracownika. Wręcz przeciwnie przyczyna ta dotyczyła pracownika, gdyż była to bezpodstawna odmowa złożenia oświadczenia majątkowego, co spowodowało rozwiązanie umowy o pracę równoznaczne z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p.

Reasumując należało przyjąć, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji wyroku.